

Стан Редакције и Админ.:
www. Космајска ул. бр. 22.

Огласи се дају у Админ.
Цена утврђена.

Неплаћена се писма не при-
мају. — Рукописи се не
не враћају.

Писма, рукописе, новац и
све остало што се однеси
на лист, слати власништву
листа.

СТРАЖА

СЛОБОДОУМНИ ОРГАН ЈАВНОГ МИШЉЕЊА

ТЕЛЕФОН УРЕДНИШТВА. 1092

Издаје сваки дан у 6 ч. пре подне.

ТЕЛЕФОН ШТАМПАРИЈЕ 1092

Адреса за телеграме:
„СТРАЖА“ — БЕОГРАД

Претплата за Србију
на пошти:
на годину . . . Дин. 12.—
„ шест месеци . . . 6.—
„ три месеца . . . 3.—
„ један месец . . . 1.—

Претплата за иностранство
на пошти:
на годину . . . „ 30.—
„ шест месеци . . . „ 15.—
„ три месеца . . . „ 7.50

Акција Грчке

ПРЕГЛЕД ТРУПА. — ФЛОТА ПОД ПУНОМ ПАРОМ.

— НАШ ИЗВЕШТАЈ —

СОЛУН, 21. фебр.

Судећи према припремама очекује се сваког часа објава рата Турској. Одмах после министарске седнице краљ Константин је у пратњи шефа штаба извршио смотру на трупама атинског гарнизона.

Министар морине телеграфски је позвао све капетане бродова, да са својим бродовима дођу одмах у пристаниште Пиреј. Убојна флота налази се делом у Пиреју а делом је у малоазијским водама и чека наредбу за ступање у акцију. У народу је необично одушевљење.

Са нашег бојишта

Жива артиљериска борба

ЦЕТИЊЕ, 20. фебруара. — непријатељ је 18. фебруара, из Горажде и околних положаја отворио живу артиљериску и пушчану ватру на нашу војску, али је био одбијен. Иначе знатнијих догађаја није било.

Немци противу рата

Још 1905 године, поводом руске револуције, немачки социјалисти држали су протесте матинге у свима крајевима Берлина, шиљући са збора поздраве револуционарима руским. Главни одбор за сузбијање Социјалне Демократије, Central Verband für Verleumdung der Social Demokratie, чији је председник сам Цар Виљем, у времену тих социјалистичких манифестација отишао је пред двор и акламујући цару изазвали су га на балкон.

Како је онда била огорчена борба између социјалиста с једне стране и центрума (партија клерикалаца) заједно са тим одбором за сузбијање Социјалне Демократије, с друге стране, то је цар изашавши на балкон поз-

дравно присутне и у свом говору казао ово: „wir müssen immer vorwärts reiten, die jenen, welche uns daran hindern, müssen niedergelassen werden!“ (Ми морамо увек напред ити — они који нам сметају у том послу морају бити прегажени!) Ово је било упућено на Социјалну Демократију, јер после ове манифестације, немачка штампа, у првом реду социјалистичка, нападала је цара и владу питајући владу: како сме један цар у једној парламентарној земљи да вређа поједине партије и да говори без знања владе. Па су чак упутили и интерпелацију на Билво, који је онда био државни канцелар.

Поводом те интерпелације

Рајхстаг је забранио цару да у опште говори о политичким првликама без знања владе! Ту су интерпелацију поднели социјалистички посланици Хазе и Ледебур.

Сад после 9 година, колико ономад ми смо саопштили у једном чланку: како је посланик Ледебур држао говор на једном протестном збору у Панкову, предграђу Берлина.

Данас смо у могућности да саопштите читаоцима чланак Максимилија Хардена уредника часописа „Будућност“. Харден је један од најистакнутијих немачких журналиста. И стога што тај чланак има везе са оним што се пре 9 година одиграло ми га предштампа-

вамо у преводу без коментара. „Н. В. кајзер Виљем, позвао је пре кратког времена све партиске вође у двор на саветовање. Сви су дошли само Социјал Демократи ни су се одазвали кајзеровом позиву. Што се нису одазвали позиву царевом они имају разлога за то Један је разлог тај: што они из принципа не опште са владарима, то сматрају за неку врсту греха партиског због чега се и кажњавају осетно. А други — хм, то је једва чудна ствар просто да човек не верује! Реванжирају цару Ваљему! Да Реванжирају кајзеру. Како ли ће бити кајзеру кад прочита у новинама извештај: да је јуче посланик Хазе у Трп-

тову држао говор противу рата пред многољудним збором и протестујући противу овог рата, стаде стављао на оптуженичку клупу кајзера, као проузроковача рата и гласи која сад влада у Немачкеј.

Но то баш и није тако осетљиво место у посланиковом говору али, како ли ће се тек кајзер намрштити кад прочита пасусе: Кајзер нас позива на саветовање да му помогнемо у овим тешким приликама, а пре 9 година ја сам на овом истом месту, протестним говором, дизао глас противу царевог говора који је онда казао да се Социјална Демократија мора прегажити. У место да идемо њему и да му се одазовемо, ми одговарамо: дајте нам хлеба и живота оставите се ратни авантура “

разним професијама Највише их има у занатима. Но како су сви ти Срби из разних покрајина то су се међу собом слабо знали и нису били организовани. Пре неког времена неколико бољих Срба састану се и договоре се, да образују једно удружење које назову „Српско Братство“ То је друштво одмах имало лепог успеха, али је највећа корист од њега била у томе, што се приликом његовог оснивања дознало, да у Букурешту живи 10.000 српских глава, ма да једни за друго нису знали. Данас „Српско Братство“ броји већ око 300 чланова и како су то све независна грађани, домаћини и очеве породица то је несумњиво, да ће „Српско Братство“ бити достојно свог имена.

Значајно је, да је већина чланова у том друштву из новоослобођене Србије; има их из Скопља, Штапа, Велеса, Битоља, Прилипа, Охрида и нарочито из Тетова. Има доста из Горводине а најмање из Шумадије. Интересантно је је видети како су баш ови из нових крајева најревноснији Срби у пркос свима пречамима и агитацајама бугарским. Сам тај факт најбоље демантује сво изношење од стране бугарске пропаганде о неком тобож српском притиску. Од како је почео овај крвави рат са варварском Аустријом, „Срп-

„Српско братство“

— Купљење прилога за наше радњенике —

НИШ, 21. фебр.

Саопштавамо писмо које смо ових дана добили с уважене стране из Букурешта с молбом да га предамо јавности:

Букурешт, 17 фебр. — У Румунији је било од вајкада много Срба. Било их је који су долазили на привремено бављење у печалбу а многи су се и настанили одајући се

ско Братство“ ревносно купи прилоге за наш Црвени Крст. Тако је до сада скупило од самих Срба лепу суму рд 6143 динара и 40 у злату и предало краљевском посланству у Букурешту а ово ју је одмах испратило Црвеном Крсту у Ниш.

„Српско Братство“ заслужује, да му се од српске стране каже: Хвала!, јер се сетило своје српске дужности ју судбоносном часу. Нарочито вреди споменути заузимање два Србија из Србије, који живе у Пловдешту: Радисава Обреновића берберина и Павла Томковића такође чланова „Српског Братства“, који су засебно од управе друштва купили на своју руку прилоге од својих познаника, Румуна, и скупили суму од 4774 динара, и 50 пара у злату, коју су пре неки дан предали краљевском посланству у Букурешту. Овакав рад наших сународника у Румуноји заслужује сваку хвалу и признање и ми се надамо да ће му и јавност у Србији то одати.

Португал ври

— Одлагање избора —

ПАРИЗ, 19. фебр.

„Тан“ јавља из Лисабона, да је одлука, којом се одлажу избори, проузроковала живо узбуђење у земљи. Г. Алфонз Коста ради на томе, да се дође до споразума између демократа, униониста и еволуциониста ради једнодушних отпора садашњој диктатури.

Над Ротвајлом

— Атенат на фабрику барута —

БЕЧ, 18. фебр.

Јављају из Штутгарда из службеног извора, да је један непријатељски аероплан летео изнад Ротвајла, где је бацено три бомбе на фабрику барута. Штета је незнатна и није пометила рад у фабрици. Нове покушаје непријатељеве спречила су поједина војничка одељења.

„Каифа“

Пресуда руког поморског суда

БЕЧ, 19. фебр.

Јављају из Александрије, да је руски поморски суд, који има да пресуђује о ухваћеним бродовима, изјавио да је на свом месту узавиће немачког брода „Каифа“, који је у месецу децембру ухватила у сиријским водама руска крстарица „Асколд“.

Врховна Команда издала је следеће решење:

„Да Начелник Саобраћајног Одељења изда потребна наређења, да се сваком војном возу придода по могућству и према потреби, почев 18. окт. мес., по један, два па и више вагона искључиво за повратак избеглица из београдског, ваљевског, подринског и ужичког округа, у циљу повратка својим домовима.

Дозволе за повратак избеглица издаваће полициске власти, пошто претходно добију уверење да је дотично лице здраво и да је заиста избеглица. Овако добивене објаве имају се оверити на полозаној железничкој станици од стране команданата, одвасно од дотичне железничке станице.

Апел на српске сестре

Својим костима, и својом крвљу ваши оцви и ваша браћа су и по трећи пут спасли земљу од најезде непријатеља. Они су као стене стајали на бранику отаџбине, умирући под ударцима гвожђа и олова са осмехом на уснама, јер су знали за шта умиру: ваши оцви и ваша браћа су спасли отаџбину!

Но сад је на земљу навалио други непријатељ, који коси исто тако нежљосрдно као и пушка, као и топ. И против тог новог непријатеља ови стари и прекаљени ратници не могу да се боре: тифус је почео да коси редов: ових јунака, и њихова једина помоћ,

њихова једина нада у овој новој борби, то сте ви. Она су учинили све што су могли — они су учинили више но што су могли. Сад имате ви да ступите у борбени ред! Ова борба ће бити упорна али је успех осигуран.

Сви наши, лекарски, напорци су узлудни без ваше помоћи. Пре свега сам наш рад је готово парализан огромним бројем болесника: на сваког лекара долазе већ сад 300—400 пацијената, а то је 15—20 часова дневног рада, посвећујући сваком болеснику само 3 минута дневно! Но што је главно, болеснике не могу да спасу лекови. Њих могу да одрже само чистота, нега и утеша, а то им можете пружити само ви, српске сестре! Поред тога ће чаша помоћи, па и само ваше присуство, да покрене корисну но умртвљену машину стотине и стотине заробљеника — болничара, који без ваших непосредних упутстава и без нашег надзора не умеју и не могу ништа да помогну.

Но ви морате да знате и то, да вас на овом племенитом послу чека један тежак напоран рад, који и по својим тешкоћама и по својим опасностима ни у којем не изостаје иза овог на бојном пољу и с пушком у руци. И поред све важне човек се при овоме послу — нези тифузных — може заразити, а од оболелих умире око 10 од сто. Ја могу и морам да вам ово предочим, јер жам за овај посао требају само оне, које заиста хте да раде, а искључиво из прошлих ратова кад је зараза била још много опаснија, показало вам је, да Српкиња не узмиче ни пред тешкоћама ни пред опасностима кад треба помоћи Отаџбини.

У помоћ, сестре, јер је брза помоћ дупла помоћ!

Један странац — лекар

Пријаве се примају у Општој Државној Болници (заразно одељење.)

Пратплата на „Стражу“

стаје један динар месечно

У ратним данима

— Месец дана у једној војној станици за време наше дефанзиве —

Незгоде, произведене ратом, тек се осећају у позадини. Дозвољно је само неколико дана бити у једној војној станици па да се виде све тешкоће и незгоде ратне. Све што је војник, све што је невољно и нагнато ратним приликама да се склони у позадину, све, пролази кроз војну станицу, све свраћа у њу. Колико разних ратних типова! Колико бедних бегунаца! Чо век мора имати животињске осећаје па све ово равнодушно да гледа. Па не само ми, који смо у позадини, већ и они, прекаљени ратници, често су се трозили на ствари, које су биле свакодневне појаве, у војној станици. Нарочито су били предмет сажаљења бегунци. Што њима жалели они, који су навикли да сваки дан гледају стотине мртвих војника, они, који презиру смрт и не боје је се, они којима је беда и невоља свакодневна појава? На то питање не би могли ни ови сами одговорити. Заиста, чудни су човечији осећаји!..

Није било само неколико примера да су војници делили свој тајни с бегунцима, како нашим, тако и Босанцима. То су биле свакодневне појаве. Па и бегунци нису остајали дужни тим племенитим војницима. Ови су их гледали као нешто свето, достојно поштовања, а нарочито, ако је војник рањен, јер су то њихови чувари, заштитници.

Гледао сам, како је једна Босанка, која је имала троје деце, видела једном војнику лепу црвену јабуку, коју је можда она добила за своју децу.

— Узми, мој добри, мој лилепи, узми — говорила је босанка пружајући јабуку. Војник ју је само збуњено погледао, а у том погледу било је захвалности и сажаљевања.

И, пошто је склон одбио, гледао је да се изгуби из околине ове племените сељанке која би му својом добро-

том, можда, још какву неприлику учинила...

...Наши су прешли у дефанзиву... гласио је једног дана телефонски извештај. А затим евакуисана једна варош, евакуисана друга варош, испуштена једна положај, испуштена други положај, и тако сваког дана на све стране забринута лица која су се питала: „Од куда на једном то? Зар наша војска попустила?“ Па и ја, који сам се уздао у правду Божију и у нашу непоштену војску, почео сам слушати на нешто страшно, општу катастрофу.

Бегунци су непрестано свраћали станице где су примали у пролазу хлеб. Био сам очевидац овијех сцена: дете, босанче, од шест година, љубило је руку својој сестри од дванаест година, која му је зарадила и купила опанке. А затим је своје мале опанке грлио и љубио...

Наставиће се

Привремене

позајмице

По решењу Месног Одбора за помоћ невољнима у рату за град Београд од 19. фебруара о. г. потребно је да молиоци за привремене позајмице изложе у својој молби ове податке:

1. Име, презиме и стално занимање своје, улицу и број куће где станује.
2. Да ли има плату, пензију или помоћ у каквом било виду од општине и државе, и ако је има колика је.
3. Колико има на издржавању чланова своје ближе и даље породице, према томе да означа колико има деце, мушке и женске, да означа име и године старости. Исто тако да означа име и године старости и свих осталих чланова породице као оца, матере ит.д.
4. Да ли међу ближњим и даљим члановима породице има способних за какав било рад, да ли има међу њима болесних, неспособних за рад и који су то чланови.
5. Да ли је хранилац породице војни обвезник?
6. Ако има непокретно имање, треба да га опише т. ј. да назначи у којој се улици и под којим бројем налази, да ли има на њему дуга, коме и колико, а ако нема непокретног имања, треба да озна-

ФЕЛТОН

Син: Љуб. Кордић

МАЛИ ТОПАЛА

— Једна цртица из безаније. —

Шта је мали Топала? Нешто си весео. Је ли изишла? Тако поздравих на улици мршавог, згуреног дечка у малом качкетићу са ситним радосним очицама.

Често смо се сретали.. Он се увек још из даљине слатко смешио као детенце и обично вадио ручицу из кратких панталона од шајка и гурао је у унутарњи џеп од капута. Ја сам одмах знао шта ће. Осмејкивао сам се, а он је одмах окружен вадио хартијиче исечене на кајиш, заустављао ме молећивим, нежним погледом и почињао да чита. Ја се нисам смео за време читања ни осмевути, ни ок-

ренути где на другу страну, већ сам морао пиљати час у хартијичу и мале од зиме поплавеле ручице, час у избледелом качкетићу: јер је он чешиће погледао кријући у мене и очајно се мучио, да разбере сваку црту на мом лицу и из ње да прочита, да ли ми је досадно његово читање и да ли се смејем његову раду.

Он ми и сад приђе и смећећи се извади парче новине место одговора и пружи ми весело пред очи. Ја погледах. Мала песмица кратким редићима стајала је на њој. Наслов, Гроб јунака.

— О, о! па у фелтону.

— А што ако је то у фелтону? Јел то... Како то? Прену се он и погледа ме готови озбиљно.

— Па то је обично најбоље место за песме... Зашт, ту се међу само добре, а лошије на у неком кутку на

другој, трећој страни. Он се засмеја и вртећи главом отеже: „јој“.

Мало поћутасмо. Ја сам се смешио на њега не знајући шта да радим друго, а он је вртео малом главицом.

— Хајд ја ћу... почех ја.

— Чекај — дер. Ево ја сам спремио још једну. Ја застадох.

Он завуче руку опет у унутарњи џеп капута и пошто се мало промучи, извуче један коверт завијен у папир и брзо га разви. Ја сачеках.

— Груб плусак кише дуж друмова бледи,

— Сухо се трање погнуло и леди

— И шуми лишће тихим, јасним падом.

И на једном прекиде. „Знаш, ово ћу исправити лако“...

— Које, упитах ја.

— Ово тихим, јасним падом.

— Ех, не мари, тек да га задовољим рекох ја.

— Збиља јес' некако лепо.

Тихим, јасним падом, некако тајно... Ја ти не умем рећи али осећам... Војска иде, иде а лишће шуми и пада, пада.. Зато сам и оставио, иначе ја бих још код куће поправио, јер сам одмах знао, рече он на то, па поћутавши мало диже главу и опет додаде: Па.. Дал'вако да оставим као у неком поверењу, увевши ми се у лице, а затим погледавши ме опет оштро, да би ра забро моје мишљење на изразу мог лица.

— Тхе, исправићеш. Они те неће разумети.

— Јес' они право каш... Они.. Ти разумеш али они...

Оћу, оћу...

Мени се почеше мрзнати ноге и помислих да поћем али он додаде:

— Али јес' некако лепо писати песме... Ја обично у соби кад сви поспе останем и онда најволим да пишем... А кад ти волиш? Ја сам ћутао. Бе-

ше ме обузела нека меланхолија... Гледао сам у црну јесењу маглу што наједа, која нас је полако обухватала... Сунце се не беше јавило.

— Ја, тхе, кад ми падне на вамет. Он настави да прича: „Мајка ми зна још ми донесе ракије а ја пијем и пишем... Синоћ сам писо ову па сам плакао дуго.. А после, кад је свануло мајка ме пробуди на патосу. Цео комшијук зна да ја певам песме, сестра их чита, нађе ми у џепу па износи у вече оцу кад дође а ја ћуим... Он вели:

— Нека га... И диве ми се. Мајка се смеши па прича комшијама, а сестра ме гледа са поштовањем и чудом, па говори оцу како имам боре по лицу и како су ми чудне очи... А ја се поносим, донесем им чоколаде и бонбоне, и волим их, све им дајем, а оне ме јутром кад поћем зову: „бато хоћеш дове-

чи има ли уложеног готовог новца колико и у коме новчаном заводу има ли још каквих других покретних вредности: облигација од издатог новца другоме на непокретна амања, обвезница српске државе у којој суми. Има ли трговачку, занатлијску или индустријску радњу на коме месту и у коме обиму.

7. Колику суму тражи на име позајмице, имајући при томе у виду да се позајмице дају у сумама од 50 динара до највише 500 динара.

Сви искази у молби изнесени морају бити у свему истинити а за бољу гаранцију потребно је да молилац подведе два грађанина који ће на самој молби под својим потписом изјавити да за истинитост навода у молби гарантују. Или ако такве грађане не може подвести, онда да ту истинитост овери званично један од општинских кметова, или у место свега тога да истинитост навода у молби овери на самој молби под својим потписом један од чланова Одбора.

Свака молба у којој буду поднесени неистинити подаци биће одбијена.

Дневне вести

За руске рањенике

Бугарски Црвени Крст купио је за руске рањенике 80 000 динара. Ова је сума послата преко руског посланства у Софији руском Црвеном Крсту.

Из Београд. Средишног Одбора

Јуче је Средишни Одбор добио прву помоћ од државе од 100 хиљада динара.

Из београдске царинарнице

Последњим указом премештен је г. Миливоје Т. Мрцајковић, ревизор прве класе царинарнице београдске на Сави за ревизора исте класе у главној царинарници београдској на железничкој станици.

За управника друге класе у нишој главној царинарници г. Радомир Клајић управник исте класе батаљске царинарнице.

Из општине

Јуче је Средишни Одбор са председником општине београдске одржао седницу на којој је решавано о повећању новчане помоћи. Овај је предлог потекао отуда што је Средишни Одбор притекао у помоћ општина изјавивши да ће и он у колико је то могуће, потпомагати новчаном општину при издавању сиротињске помоћи.

О начину повећавања помоћи писаћемо накнадно.

Брашно за Београд

Јуче је стигла још једна партија брашна за Београд у тежини од 10 хиљада кила.

Општинско ђубре

Код ђачког склоништа у Далматинској улици налази се један сандук за смештај ђубрета. Око овог сандука баца се ђубре на ивантум те изгледа да они служитељи стварају читав вршај из којих се ствара а развија читаво море разних кужних и смрдљивих бацила, од којих човек не може да прође. Чудимо се само како могу они службеници да носе ову смрад.

Молимо надлежне, да нареди да се ово ђубре склони т. ј. ако не смета господи служитељима.

Из Врањске Ђање

— Болница. — Концерт у корист рањеника. —

Уређење болнице у Врањској Бањи је посве задовољавајуће не само за рањенике већ и за публику која се налази у непосредној близини саме болнице. Помишљајући на тешкоће од растурености зграда у којима су смештени рањеници а затим на тешкоће при свабдевању човек мора признати да, довести у ред једну тако растурену болницу није лак посао.

И збиља није то тако лак посао. Само јака одлучност и несаломљива енергија у стању је да савлада све препреке.

Чистоћа у болници је посве задовољавајућа. Узмимо само заразно одељење, где

леже тифусни и други епидемијски болесници, па ћемо се уверити о реду чистоте целе болнице. Уђете ли ходником или пак у саме собе болесника ви ни мало не посумњате да сте у средичу опасне заразе. Под опран, зидови чисти, спаваће ствари у свом реду такође све чисто и опрано.

Што је најглавније, ви у собу нећете видети ништа осим најпотребнијих ствари.

Доласком новог управника у овој болници је заведен врло практичан ред. У соби болесника се ништа не сме наћи изузев кревета и најнужнијих ствари при лечењу.

Храна, што је уједно и једно велико зло за ширење заразе не сме бити у соби где лежи рањеник или болесник. Нега рањеника је такође задовољавајућа. Кад се има на ум да је ова болница од 300 до 350 рањеника остала само на управника и медицинара пете године г. Николу Петровића онда им се за ред и негу мора честитати. Труд управника и г. Петровића огледа се и у томе што се свака држава заразе брзо локализује и што се није десило ни један случај, да је зараза из болнице пренета на публику које у ово време има доста у овој бањи. Тифуса нема много а што га има брзо се лечи. Смртних случајева врло мало.

Благодарећи марљивости и заузимљивости управника болнице ми смо у овој голој клисури добили тако лепу забаву са хуманим циљем. Концерт је врло интересантан. Циљ му је у корист рањеника, а сами аутори концерта јесу рањеници. На бини покривеној небетом сте могли видети рањене официре и војнике.

Концерт је испало преко очекирања. Њ. К. Величанство послало је као свој прилог на овом концерту 300 динара. Пало је свега 550 дин. Официри су сви били кавалери и својим прилозима помогли ову хуману цел.

Добивени новац је раздвоен према њомовном стању рањеницима.

Јов. Пр.

Грчка на прелому

— Савет бивших председника Мин. Савета —

АТИНА, 20. фебруара. — Савет пређашњих председника Министарског Савета састао се данас у 3 часа по подне под председништвом краља, Драгумис, Теотокас, Ралис и шеф генералштаба Дусманис присуствовали су том савету. Веницелос је на дугачко изнео садању владину политику а по том су говорали Теотокас, Драгумис и Ралис. Веницелос је понова узео реч и по том је краљ закључио седницу захвалив се савету. Велика маса света поздравила је Веницелоса при његовом одласку из двора.

РУСКА ОФАНЗИВА

У Карпатима

ПЕТРОГРАД, 20. фебр. — У Карпатима, северно од Затличина, освојили смо непријатељска утврђења. 19 фебруара наше су трупе понова заузеле Станиславов, пошто су прешле Лувку.

Шта причају заробљеници

ПЕТРОГРАД, 20. фебр. — Јављају, да су Руси заробили код Пшасниша 12 топова, 29 митраљеза, 122 каре, један аероплан и много тренова и опреме. Заробљени војници код Гродна причају, да нису окусили хлеба већ четири дана и да су топлу храну добијали сваког другог дана. По неке чете броје по 70 људи болесних од трбушних болести. Друге су чете већ изгубиле до једне трећине својих ефектива.

Код Осовјеца

ПЕТРОГРАД, 20. фебр. — Код Осовјеца енергично се и успешно боримо противу немачке опсадне артиљерије. У Карпатима аустриски напада свуда губе интензивности.

Од Њемеча до Висле

ПЕТРОГРАД, 20. фебр. — На свом фронту, од Њемеча до Висле настављају се упорне борбе на извесним секторима. Наше трупе срећно напредују у пределу Медарже, где смо заробили четири официра и неколико стотина војника, запленивши и четири митраљеза. Кад смо заузели станицу Конопку и утврђења која су бранила, заробили смо много војника.

ФРАЦУСКА ОФАНЗИВА

Бомбардовање Ремса

ПАЗИЗ, 20. фебруара. — Службено саопштење од 19. фебруара у 11 часова ноћу: Од мора ка Ену само је било канонаде разнолике јачине. Немци су отпочели бомбардовање Ремса око подне служећи се запаљивим гранатама.

На осталим фронтовима

У Шампањи на фронту северно од Суена, Менила и источно од Босежура наше се напредовање наставља и повећава. Држимо на целом овом фронту, то ће рећи на простору од шест километара немачке ровове, који представљају дужину од једног километара. Наше напредовање данас је било нарочито осетно западно од Перта, где смо задобили ровова и проширили своје позиције у шуми. У овом пределу заробили смо око 100 војника и запленили један митраљез. Више немачких напада лако смо одбили у шуми Конзанво-а северно од Вердена, у шуми Ле-Претр као и северно од Понт-а Мусона.

че да седиш да ти спремимо сточић... И тако. Ево сад ћу примити од газде плату, купићу ракије и бонбоне и чоколаде, све... Е јел' песницама не требају паре... Говораше он и викаше све јаче кад ја лагано пођох.

И растасмо се. Он гурну песмицу у џеп и оде смешешки се несташно као детенце.

Од тада прође неколико дана. Он ме је сретао чешће, смешио се као да се још поносио својом песмицом у новинама.

— Шта је мали Топала? Што нема више ни једне да изиђе, упитах га једном у пролазу.

— Па... Знаш сад.. Како то гледа сад на песме.. А и новина нема... Пођутасмо. „Мој газда бега за Лесковац“.. — Е! викнух ја!

— И ја ћу с њим! Ја застадох. Он ми прађе па отпоче тихо: „Знаш он прича

у дућану да је боље ран је да се бежи. Чим се чују, вели топови, то је већ близу... Ја сам ћутио. Сунце беше одскочило. Улица беше пуна бара у којима су се огледале: ниске зграде, труле таробе и гола, црна дрвета крај пута... Из даљине се збиља чула тутњава.. Ја се забринух.

— 'Оће ти и отац вићи.

— Он ће да остане у радњи. Живели су сами, он је радио код неког трговца.

— Кад рече да ћеш ти?

— Сутра. Полако се одвојих од њега и одох низ улицу...

Сутра дан беше варош пуна коморе, која се повлачила из Ужаца. Топови су се врло добро чули... Ја одем до станице и испратим Топалу. У отвореном вагону на стварима он је се лагано губио... Његове мале ручице био је као и увек забио у панталоне и

згурен тако смешкао се на мене, а оштра јесења магла завијала је његово љупко, насмејаво лице док најзад у њој и не ишчезе... Ја осетих да ми је тај дечко тако близак и да га волим.

Сутра дан отпутујем и ја, али за Крушевца. Ту останем 3-4 дана и одмах се затим вратим, пошто се непријатељ почео повлачити. Варош је била пуста. Све што је могло отићи било је отишло.

Али не прође два три дана а многи се почеше враћати. Топовска је пуцњава првих дана јечала кроз гразне улице, а сад је се гасила у даљини.

Варош се је пунала. На тргу нису више горукале ватре... На општини се није више вила тробојка, беше се већ одселио армијски штаб. Сваког дана на станици је бивало све више куфера, бала и торби на којима су зебле жене

с децом већином из Пожеге и Ужаца.

Једнога дана био сам на станици и чекао воз. Мислио сам да ће доћи моји. Била је магла и воз нас изненади. Истрчим из ресторације, он је већ био улазио у станицу. Загледам свуда. Од мојих укућана није било никога. Значи сутра, помислих ја, гледајући у последњи отворен вагон. На стварима је седео мали Топала згуњен, са поплавеним лицем. Ја притрчех и ужаснух се. Он је умро... Пројури ми кроз главу мисао и стресох се... Свет се згрца... А мали Топала са набијеним качетићем и ручицама у панталонама лежао је мртан и уколчен. Мени полетеше сузе и ја се склоних, да не би ко приметио.

Сутра дан ја скоро забравих на то, али се пренух, кад у једном листу угледах

ону његову песму, коју су били тек сад случајно пустили... И заплаках се.

Чачак, 17-11-1915 г.

У Женеву у Швајцарској установљена је међународна информациона агенција за ратне заробљенике и интернирана лица. Адреса је ове агенције: Agence internationale de renseignements pour les prisonniers de guerre et les internés. Genève. (Suisse). На основу тач. 4 чл. 11 опште поштанске конвенције, кореспонденција заробљеника или интерниран. лица предата пошти непосредно или преко извештајних бироа, ослобођена су плаћања поштанских такса.

КЪЕРИ ГРЕХА И ПОРОКА

Први корак у порок (42)

Из греха у порок

— Млади Николић, лекар, налази Невенку, своју ситару познаницу с корза у јадном стању. — Из сажалења раћа се љубав. — Порушени идеали! — Најаспирова. — Грех се за грехом ваља. —

— Изгледа да вам не уливам поверење потребно за сву озбиљност коју тражи, која је управо потребна за ову ствар! — рече Николић после дуже паузе.

— Не, то, али у овоме моме стању у коме се сада налазим ја нисам довољно свесна свега овога што се око мене догађа, што се око мене збива. И опростићете ми, што нисам разумела, потпуно разумела ваше речи. Ви сте ако се не варам рекли, да би сте пристали да... — Да једно такво створење — прекиде Николић назovem својом. И ево моја рука још стоји пружена, ја чекам одговор, управо вашу руку, које би имало да значи ваш пристанак.

— Мој пристанак! и ту се младо девојче насмеја, — Мој пристанак господине докторе. Збиља, зар ви још нешто полагате на мој пристанак. Зар после свега овога што се је одиграло самном, ви још верујете да има нечега, зашта би ја требала да дам свој пристанак?

— Али... хтеде да каже нешто Николић, но Невенка га прекиде

— Господине докторе, манимо се свега тога, то је једна детињарија, о њојзи не треба говорити. Ви и ја, наравно ја у овом стању, вод оваквим околностима! Него, молим вас испричајте ми како је све до овога дошло. Бар да знам ја шта се је самном одиграло, без мога пристанка!

И Николић утучен, преко своје воље испричао је догађај. Његово причање пријено је са дубоким саучешћем и

Невенка је осетила како овај човек пати због ње. Сажаљевавала га је и пажљиво је слушала његово причање. С времена на време она би га прекидала и замолила да јој нови нека места из свога причања. Лекар се ближио крају својим причањем...

Мислио сам шта да радим са вама. Ваша судбина јако ме је коснула и ја сам осетио како се у мојој души извршила грдња промена. Госпођице Петровићева, ви сте валспитана девојка, ви ћете ме моћи разумети, ако вам кажем, да никада нисам осећао ма какву наклоност према женскињу. Још од ране младости, сам без игде икога без пријатеља морао сам да са ужасном борбом крчим себи пута кроз овај неваљали свет. О колико сам горких часова пропатио, колико сам пута падао у искушење да метнем руку на свој живот.

— Наставиће се —

Ратна пошта

Мој син Милан Трајковић, војник 2 чете 4 бат. 6 прекобројног пука 1 позива, није ми се јавио већ два месеца, а чуо сам, да је као болестан пренет у болницу.

Учтиво молим све болничке учраве, као и Миланове ратне другове, да ме известе ако би што о њему знали, на адресу Јован Трајковић, улица Јована Илића бр. 14. — Београд, где ће добити пристојну награду.

Умољава се сваки онај који ма шта зна о Драгомиру С. Максимовићу редову 3 чете 4 бат. 19. пеш. пука 1 позива нар. војске. Именовани је лежао у првој половини месеца новембра прошле године у ваљевској болници од тифуса.

Адреса: Војислав Максимовић арт. потпоручник 7 батерије шумадиског арт. пука „Танаска Рајића“.

Мој брат Вукашин Ж. Јаносевић, обућар из Београда, редов 1 чете 1 бат. 7 п. пука дунавске

дивизије 1 позива остао је као болесник у 6 резервној болници у 4 одељењу у Ваљеву до 28 јануара т. г.

Од тог доба Вукашин је нестао из болнице, и ако му је био припремљен отпуст на тронедељно боловање код куће.

Ко буде што о њему знао, молим најпозорније да ме известите на адресу: Свет. Ж. Јаносевић, чиновник Главна лева ул. бр. 24. Београд.

Мој бр т Божидар Гератовић, трг. помоћник у радњи Михаила Р. Живковића, Београд није се јавио има већ три месеца. Молим свакога, који ма шта зна о њему да јави на адресу: Драгољуб Гератовић — Клокот ср. гилански окр. косовски.

Учтиво молим сваког ко би што знао о Михајлу Димитријевићу, гимназисту из Краљева — комити — који је нестао при заузећу Београда, да јави Мирославу Вуковићу из Краљева који ће му бити вечно благодаран

КОЛОНИЈАЛНА РАДЊА Обрадовића и Стахковића

ПРЕКО ПУТА НАРОДНЕ БАНКЕ
ОТВОРЕНА ЈЕ СВАКИ ДАН
1—5

Штампарији Драг. Грегорића и
Друга потребна су три човека
за окретање машине.

ЗА НАШЕ РАТНИКЕ НАЈБОЉИ КАЛЕНДАР

„СРПСКИ БОРАЦ“ — за ратку 1915 год.
са збирком срп. нар. песмама из српско-аустријског рата и са из-
значањем мена времена и првено
одштампаним празницима. Цена:
Комад . . . . . 0.50 дин,
Књижарима 100 к. 35.—
Пештарина моја.
Календари се шаљу по примље-
ној пошт. упутници,

Издавачка књижара
Е. Ајхштет
Београд
4—5

П р а в и Француски коњак

НАБАВЉЕН НЕПОСРЕДНО ИЗ КОЊАКА (ФРАНЦУСКИХ)

1 литар стаје 10.— дин.
7 деци флаша 8.—

Књижара Коете В. Илића

преко пута Новог Двора

62

3—10

Најва опанчарима — лефератима

приликом садашње леферације опанака за државу, да имамо велику количину говеђих кожа, усольених, пребачених и разапетих у свима тежи-
нама и то у стовариштима:

- У Београду магацин Југовића улица — усольених и разапетих
- Младеновцу магацин код Станице — усольених
- Крагујевцу магацин г. Уроша Симића — усольених, пребачених и разапетих а и свињских.
- Јагодину магацин на пијаци — усольених.
- Крушевцу магац. преко од „Такова“ — усольених и разапетих.
- Нишу магацин г. Димитрија Агоре — пребачених.
- Свилајнцу магацин на Пијаци — разапетих.
- Краљеву магацин г. Буњака — разапетих.

ЦЕНЕ СУ УМЕРЕНЕ.
КОЖАРСКА ТРГОВИНА
МИГРИЋ, НОВАКОВИЋ И СТЕФАНОВИЋ

12—15

Са највећим болом у души извештавам сроднике, дру-
гове, познанике и пријатеље да је моја супруга односно мати

— МИЛОЈКА

испустила своју стару душу у 70 години старости 4 фебру-
ара 1915 године у својој кући, остављајући нас да за њом
вечито тугујемо.

ОЖАЛОШЋЕНИ:

Супруг Јанићије; синови: Жика, Стега, Милија, обв 10 хауб.
батерије, и Светозар; ћерка Злата; унуци: Богдан, Драгољуб,
Воин; унука Рајна и многобројна фамилија.

2—2

Црвени Крст

моли за поклоне: новаца, душека,
гаћа, чарапа, сламарица, кошуља,
јоргана, јастука, поњава, ћилима,
шареница, пешкира, марама, назу-
вица, опанака, ципел, пауча, ганула и посуђа.

СПЕДИТЕРСКА И КОМИСИОНЕРСКА РАДЊА

КАЛЧИЋ И ВОЈИНОВИЋ

СКОПЉЕ—ЋЕВЂЕЛИЈА

Извештава своје поштоване муштерије да њихова радња и даље врши ЦАРИНСКЕ
ПОСЛОВЕ како увозне тако и извозне пре царинарницама СКОПЉАНСКОЈ и ЋЕВЂЕЛИЈСКОЈ
и ако су шефови радње у рату.

Адреса за телеграм: КАЛЧИЋ ВОЈИНОВИЋ, Скопље Ћевђелија.

9 15